

Datum
2023-01-31
Adress
Rönbladsgatan 1 B
Diarienummer
GRF-2023-904

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens ansvar för skolan - ett besluts- och kunskapsunderlag STK-2022-1621

Grundskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Grundskolenämnden har beaktat och problematiserat utredningens två alternativ och anser att konsekvenserna av utredningens alternativ behöver utredas vidare innan det går att ta ställning till förslagen.

Yttrande

Grundskolenämndens synpunkter på utredningens förslag

Utredningen har tagit fram ett beslutsunderlag vilket innebär att den inte lämnat skarpa förslag eller författningsförslag, utan bedömningar. Utredningen ska inte, och tar inte heller, ställning till om skolan ska förstatligas, utan beskriver olika alternativ för hur detta kan göras och bedömningar kring vad det kan innebära. Som utredningen också lyft fram kommer båda de två alternativen för ett utökat statligt ansvar som utredningen presenterar att kräva ytterligare utredningar och författningsändringar vid ett eventuellt införande. Beroende på vilket alternativ som väljs pekar utredningen på ett tidsperspektiv på mellan tio och tjugo år för ett eventuellt införande. Det kan också hända att utredningens slutsatser inte leder till några reformer alls.

Sammantaget bidrar det till att grundskolenämnden bedömer att det är svårt att uttala sig om de förslag som utredningen presenterar, eftersom det inte är några skarpa förslag och fler utredningar först behöver genomföras.

Grundskolenämnden har beaktat och problematiserat utredningens två alternativ och anser att konsekvenserna av utredningens alternativ behöver utredas vidare innan det går att ta ställning till förslagen. Grundskolenämnden vill understryka vikten av breda politiska överenskommelser vid ett eventuellt införande av något av alternativen. Oavsett hur beslutsfattarna på nationellt plan väljer att använda beslutsunderlaget och hur långt de vill gå

i att stärka statens ansvar för skolan håller grundskoleförvaltningen med utredningen om att det behövs en genomtänkt implementering av en eventuell reform.

Grundskolenämnden ställer sig delvis bakom utredningens problemformulering av dagens skolsystem t.ex. att det nuvarande svenska skolsystemet innehåller många styraktörer både på nationell och lokal nivå, vilket innebär att det finns flera olika skolmyndigheter där styrningen mot huvudmännen ibland är delvis överlappande. Grundskolenämnden instämmer däremot inte i att som kommunal huvudman sakna den kapacitet som krävs för att klara uppdraget men inser samtidigt att variationen inom och mellan kommunala och enskilda skolhuvudmän är stor, vilket kan försvåra för en likvärdig utbildning över hela landet. Grundskolenämnden instämmer även i utredningens konstaterande att ett ändrat huvudmannaskap skulle innebära stora omflyttningar av både medel, lokaler och personal från kommunal till statlig sektor. Förändringar av den här typen kan få stora konsekvenser både för kommunsektorn och staten och i förlängningen inte bara påverka skolsektorn utan många andra politikområden.

Beskrivningar och förslag i betänkandet som nämnden vill uppmärksamma ytterligare följer nedan.

Kap 13 och 17 Ekonomiska resurser till skolan

Utän att ta ställning till genomförande av Alternativ 1 eller 2 så anser grundskolenämnden att utredningens förslag om vilka principer som bör gälla vid Alternativ 1 och en nationell fördelning av resurser till skolan påminner om Malmö stads nuvarande resursfördelningsmodell för skolan. Grundskolenämnden instämmer i att resursfördelningen bör riktas till huvudman och inte till skolenheter, att den bör vara begriplig, transparent och förutsägbar samt i liten utsträckning ske via riktade statsbidrag. När det gäller utredningens förslag om ett ansvarstillägg för att kompensera för att olika huvudmän har olika ansvar enligt lagstiftningen och ett individtillägg i form av tilläggsbelopp för elever som har omfattande behov av särskilt stöd eller deltar i modersmålsundervisningen så instämmer grundskolenämnden i utredningens bedömning att det behöver utredas vidare. Det är för tidigt att ta ställning till förslaget.

När det gäller utredningens förslag om den ekonomiska styrningen av skolan i Alternativ 2 så anger utredningen ett antal möjliga förslag. Utredningen föreslår bl.a. att staten bör förstärka sitt ansvar för tilldelningen och fördelningen av resurser till skolan jämfört med dagens system samt att staten bör förstärka sitt finansieringsansvar även för de kommunala huvudmännen. Utredningen listar ett antal möjliga sätt för resursfördelning som vart och ett kräver ytterligare utredning innan de går att ta ställning till. Det är för tidigt i processen för grundskolenämnden att ta ställning till förslagen.

Kap. 14 och stycke 17.4 Lärares och skolledares kompetens i relation till respektive alternativ

Malmö stad har tidigare ställt sig positiv till ett nationellt professionsprogram där staten ska ta ett tydligt ansvar för rektorers, lärares och förskollärares professionsutveckling

(diarienummer SKT-2021-1059). I den här utredningen beskrivs ett sådant professionsprogram som en möjlighet inom både alternativ 1 och alternativ 2. Regeringen har under 2022 också tagit flera steg mot ett införande av ett nationellt professionsprogram.

Grundskolenämnden håller med utredningens beskrivning av att olika huvudmän har olika kapacitet och möjligheter att erbjuda kompetensutveckling av hög kvalitet. Malmö, som är en större kommun och med närhet till Malmö universitet, har till exempel bättre möjligheter att erbjuda en kompetensutveckling av hög kvalitet än mindre kommuner.

Grundskolenämnden håller med om att ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare kan bidra till en mer likvärdig professionsutveckling, men vill samtidigt belysa att det inte räcker med enbart ett professionsprogram. Även andra aspekter av kompetensfrågor och arbetsmiljöfrågor är av vikt för att både attrahera ny personal och att få lärare och rektorer att vilja stanna kvar i yrket. Det är samtidigt viktigt att det finns en långsiktig planering och framförhållning av kompetensutvecklingen så inte alla lärare försvinner på en gång för kompetensutveckling.

Kap. 15 Statligt huvudmannaskap för offentliga skolor och komvux

Den stora skiljelinjen mellan utredningens två alternativ handlar om det statliga huvudmannaskapet. Alternativ 1 med ett fullgånget statligt övertagande skulle innebära att staten också tar över arbetsgivaransvaret för alla anställda i offentliga skolor.

Grundskolenämnden vill understryka att oavsett vem som är huvudman för skolan så bör den som är huvudman vara ensam arbetsgivare för all personal på skolan.

Grundskolenämnden framhåller att det är av vikt att eventuella framtida utredningar analyserar arbetsrättsliga konsekvenser av förslaget.

Ordförande

.....
[Förnamn Efternamn]

[Fyll i titel]

.....
[Förnamn Efternamn]

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]